

Sygn. akt IV U 293/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 grudnia 2017r. w S.

odwołania R. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 31 grudnia 2014 r. Nr (...)

w sprawie R. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o ustalenie braku odpowiedzialności członka zarządu za zaległe składki

I. zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, iż R. G. jako były członek zarządu (...) Banków (...) z siedzibą

w W., nie odpowiada za zaległości z tytułu nieopłaconych należności składkowych na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres objęty decyzją;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz R. G. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 293/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.12.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. skierowaną do R. G., byłego członka zarządu w (...) Banków (...). w W. działając na podstawie art. 83 ust. 1, art. 31 ustawy z dnia 31.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.), art. 107 par. 1 i par. 2 pkt 2, art. 108 par. 1, art. 116 par. 1 i par. 2, 4 oraz art. 118 par. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. ordynacja podatkowa (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 749), stwierdził, że R. G. odpowiada za zaległości z tytułu nieopłaconych należności składkowych na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za osoby zgłoszone do ubezpieczeń w kwocie łącznej 137.462,74 zł, w tym: solidarnie ze spółką oraz K. W. za okres i w wysokości odpowiednio:

1) na ubezpieczenia społeczne za okres styczeń 2009-luty 2009 w łącznej kwocie 99.589,90 zł w tym:

- z tytułu należności głównej- 59.650,90 zł;

- z tytułu odsetek liczonych na dzień wydania decyzji- 39.939 zł;

2) na ubezpieczenie zdrowotne za okres styczeń 2009-luty 2009 w łącznej kwocie 28.698,94 zł, w tym

- z tytułu należności głównej – 17.188,94 zł;

-z tytułu odsetek liczonych na dzień wydania decyzji- 11.510 zł;

3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych- za okres: styczeń 2009-luty 2009 w łącznej kwocie 9.183,90 zł, w tym z tytułu:

- należności głównej- 5.494,90 zł;

- z tytułu odsetek liczonych na dzień wydania decyzji- 3.679 zł.

Od decyzji tej odwołanie złożył R. G., który wnosił o jej uchylenie w oparciu o art. 299 par. 2 ksh i art. 12 i 21 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze oraz art. 116 ustawy ordynacja podatkowa. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wywodził, iż zobowiązanie spółki wobec ZUS II Oddział w W. powstało za okres od styczeń-luty 2009 r. W tym czasie był on członkiem zarządu (...) Banków (...). Z dniem 31.03.2009 r. złożył rezygnację z funkcji członka zarządu, zaś w dniu 1.06.2009 r. sprzedał wszystkie swoje udziały w spółce prezesowi K. W.. Ponadto twierdził, że w dacie rezygnacji w funkcji członka zarządu otrzymał sporządzone przez księgową szczegółowe zestawienie informacji dotyczących sald rozrachunków w spółce zarówno rozrachunków publicznoprawnych jak i z kontrahentami. W tej pierwszej kategorii zapadalność zobowiązań przypadała za styczeń 2009 r. w dniu 15.02.2009 r., zaś za luty 2009 r. termin płatności upływał w dniu 15.03.2009 r. Dalej argumentował, powołując się na przepisy ustawy prawo upadłościowe, iż brak było przesłanek do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, gdy spółka posiadała opóźnienia w dokonywaniu zobowiązań krótsze niż 3 miesiące, a suma zobowiązań nie przekraczała 10% wartości bilansowej. Spółka była w dobrej kondycji finansowej, gdyż należności od kontrahentów przewyższały sumę zobowiązań na kwotę ok. 100.000 zł. Ubezpieczony twierdził również, że jako ówczesny członek zarządu dopełnił wszelkich starań, aby osiągała ona dodatni wynik finansowy. W dalszej części swoich wywodów, zarzucił, iż organ rentowy działał opieszale w kwestii ustalenia majątku spółki i dochodzenia swojej wiarygodności, albowiem postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce zostało wszczęte dopiero przez ZUS w dniu 8.01.2010 r. W związku ze zbiegiem egzekucji administracyjnych, postanowieniem z dnia 18.04.2012 r., postępowanie zostało umorzone. Dopiero po upływie 2 lat organ rentowy podjął działania przeciwko niemu mające na celu wyegzekwowanie zobowiązań spółki.

W odpowiedzi na odwołanie, pozwany organ rentowy wnosił o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska procesowego, organ rentowy przytoczył treść art. 116 ustawy z dnia 29.08.1997 r. ordynacja podatkowa oraz art. 31 ustawy z dnia 31.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, które to przepisy regulują kwestię dochodzenia roszczeń za zaległości podatkowe spółki z o. o. W dalszej części odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik ZUS argumentował, iż począwszy od stycznia 2009 r., nastąpiło trwałe zaprzestanie regulacji zobowiązań wobec ZUS II Oddział w W.. Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 28.02.2003 r. prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r., Nr 175 poz. 1361), wniosek o ogłoszenie upadłości powinien być zgłoszony nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości. W przedmiotowej sprawie postępowanie upadłościowe nie zostało przeprowadzone. Członkowie zarządu spółki nie zgłosili wniosku o ogłoszenie upadłości. Egzekucja z majątku spółki okazała się bezskuteczna. Nie wskazane zostało również mienie spółki, z którego egzekucja umożliwiała by spełnienie zaległości podatkowych w znacznej części. Spółka jako adresat korespondencji, nie odbierała jej. Ponadto, autor odpowiedzi na odwołanie, twierdził, iż na organie rentowym spoczywa jedynie obowiązek wykazania pozytywnych przesłanek odpowiedzialności za zobowiązania spółki, natomiast obowiązek udowodnienia zaistnienia przesłanek egzoneracyjnych, spoczywa na członkach zarządu. W końcowej części pisma

procesowego, organ rentowy twierdził, iż z załączonego do odwołania rozliczenia należności i zobowiązań spółki, obrazującego jej stan finansowy, na dzień 30.03.2009 r. wynika, że suma zobowiązań spółki wynosiła ponad 350.000 zł, podczas gdy wartość należności jedynie 3.376,43 zł. Nieprawdziwym jest twierdzenie odwołującego się, jakoby zaprzestanie regulacji zobowiązań wobec ZUS nie miało charakteru trwałego. Niezasadny jest również zarzut bierności Zakładu w kwestii ustalenia majątku spółki, gdyż w świetle art. 116 ordynacji podatkowej, obowiązek wskazania mienia spółki spoczywa na członkach zarządu, a nie na organie rentowym. Organ rentowy nadmienił również, iż wydana była równoległe decyzja o odpowiedzialności drugiego członka zarządu spółki, tj. K. W. i decyzja ta, wobec braku odwołania, stała się prawomocna.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołujący się R. G. był członkiem zarządu (...) Banków (...). w W. od 2004 r. Przedmiotem działalności spółki było tworzenie oprogramowania komputerowego dla zamawiających podmiotów (k. 333v- wyjaśnienia R. G.). Prezesem zarządu był K. W., który zajmował się w spółce sprawami marketingowymi i finansowymi. Jednocześnie był on jedynym udziałowcem spółki (...) LTD, która sprzedawała oprogramowania wytworzone przez (...) zamawiającym podmiotom. K. W. był również głównym udziałowcem drugiej z wymienionych spółek. R. G. był wiceprezesem spółki (...) i do jego głównych zadań należało nadzorowanie prac wykonywanych przez pracowników oraz czynności merytoryczne związane z wykonywaniem produktów finalnych tj. oprogramowania. Spółka (...) do 2008 r. realizowała swoje zobowiązania publiczno-prawne. Od stycznia 2009 r. przestała wywiązywać się z obowiązków publicznoprawnych jako płatnik składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zatrudnionych pracowników. W miesiącach styczeń-luty 2009 r., powstały z tego tytułu zaległości na kwotę 82.335 zł. R. G. zwracał się do K. W. jako prezesa zarządu zarówno spółki (...) jak i spółki (...) LTD o zapłatę faktury wystawionej przez (...) od spółki (...) na kwotę 1100 tys. zł. Zwrócił się również do księgowej o przedstawienie sald rozrachunków należności i zobowiązań wobec ZUS i urzędu skarbowego oraz sald wobec kontrahentów. Z dokumentów księgowych wynikało, iż na dzień 30.03.2009 r. zobowiązania spółki (...) wobec ZUS i urzędu skarbowego wynosiły 351.109,46 zł, zaś suma należności od tych podmiotów na rzecz spółki stanowiła kwotę 3.376,41 zł, natomiast saldo należności od kontrahentów spółki wynosiło 496.117,06 zł, a suma zobowiązań wobec nich wynosiła 20.892,63 zł (dokumenty księgowe, rozrachunki k. 29-31 akt sprawy). Wobec trudności w porozumieniu się z prezesem zarządu, K. W., R. G. złożył w dniu 30.03.2009 r. rezygnację z funkcji członka zarządu spółki (...) i w tej samej dacie zaprzestał prowadzenia jakiejkolwiek działalności w ramach tej spółki. W kolejnych miesiącach 2009 r., spółka ta zaprzestała regulowania należności publicznoprawnych. W dniu 1.02.2010 r., organ rentowy wdrożył postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułów wykonawczych. Nastąpił zbieg egzekucji administracyjnych. Czynności egzekucyjne okazały się bezskuteczne i postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 18.04.2012 r. Pozwany ZUS ustalił również, iż spółka nie posiada majątku, ani nieruchomości. W związku z powyższym, Zakład zawiadomieniem z dnia 2.12.2014 r. wszczął postępowanie administracyjne w celu ustalenia odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki. Zaskarżoną decyzją z dnia 31.12.2014 r., skierowaną do R. G., organ rentowy przyjął jego solidarną odpowiedzialność ze spółką i (...) za zaległości płatnika składek spółki (...) za okres styczeń-luty 2009 r., wskazując jako podstawę odpowiedzialności art. 116 ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zdaniem organu rentowego, w postępowaniu administracyjnym wykazane zostały przesłanki pozytywne odpowiedzialności członków zarządu, w tym również R. G., za zobowiązania spółki. Wobec K. W., jak wynika z informacji ZUS, wydano również taką decyzję od której nie wniósł on odwołania.

Pozwany ZUS w odpowiedzi na odwołanie twierdził, iż na organie rentowym spoczywa obowiązek wykazania jedynie pozytywnych przesłanek odpowiedzialności za zobowiązania spółki. Natomiast obowiązek udowodnienia zaistnienia przesłanek egzoneracyjnych spoczywa na członkach zarządu. Przy tym organ rentowy powołał się na orzeczenie orzeczenie NSA z dnia 25.06.2014 r. (...). W tym miejscu zasadne jest przywołanie poglądów NSA zawartych w uchwale 7 sędziów z dnia 10.08.2009 r. sygn. II FPS 3/09, w której to uchwale NSA wypowiedział się o kwestii uwolnienia się od odpowiedzialności członka zarządu za zaległości podatkowe w okresie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu poprzez wykazanie, że nie było podstaw do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub postępowania

układowego. W uzasadnieniu wyżej wymienionej uchwały w akapitach 6 i 4.7 NSA wypowiedział się, że w każdym przypadku orzekania o odpowiedzialności członka zarządu, organ podatkowy jest zobowiązany zbadać, czy i kiedy wystąpiły przesłanki do ogłoszenia upadłości, gdyż tylko niezłożenie wniosku o upadłość w terminie czyni otwartą kwestię odpowiedzialności członka zarządu na podstawie art. 116 par. 1 ordynacji podatkowej. Skoro w okresie pełnienia funkcji członka zarządu nie zachodziły przesłanki do ogłoszenia upadłości, to późniejsze pogorszenie się sytuacji spółki w okresie, kiedy już członek zarządu tej funkcji nie pełnił, powoduje uwolnienie tego członka zarządu od odpowiedzialności ukształtowanej w art. 116 par. 1 ordynacji podatkowej. Badanie przez organ podatkowy „właściwego czasu” na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości jest przesłanką obiektywną ustaloną w oparciu o okoliczności faktyczne każdej sprawy.

Odnosząc te poglądy NSA na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym wykazane zostało jedynie przesłanki zaległości z tytułu składek w odniesieniu do odwołującego się R. G. za okres 1-02.2009 oraz wykazanie bezskuteczności egzekucji całkowitej bądź częściowej, tj. brak majątku nadającego się do egzekucji. Organ rentowy nie wskazał, iż w tym okresie powinien być zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości. W postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy dysponował ograniczoną ilością dowodów co do sytuacji finansowej spółki (...). Spółka ta bowiem nie złożyła do KRS sprawozdań finansowych za 2008 i 2009 r. Prezes zarządu, K. W., pomimo zawiadomienia Sądu, nie przystąpił do sprawy w charakterze zainteresowanego jak również nie było możliwości przesłuchania go w charakterze świadka pomimo kierowania wezwań na różne adresy, korespondencja bowiem nie była podejmowana. Sąd w tej sytuacji dokonał oceny tych dowodów, którymi dysponował, tj. dokumentami księgowymi zatytułowanymi rozrachunki za okres od stycznia do marca 2009 r., a także dowodem z zeznań odwołującego jako strony. Zdaniem Sądu, dowody te nie pozwalają na przyjęcie, iż nie wykazał on zgodnie z art. 116 par. 1 pkt 1a, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości albo pkt 1b niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub nieszczęście postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości nastąpiło bez jego winy. Z powołanych rozrachunków wynikało, iż na dzień 30.03.2009 r. saldo wszystkich należności spółki (...) przewyższało saldo zobowiązań o kwotę 127.491,38 zł. Odwołujący się, mając te informacje od księgowej, mógł zatem być przekonany, iż kondycja finansowa spółki jest dobra. Zatem trudno jest uznać, aby w tej sytuacji podejmował działania jako członek zarządu w kierunku otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego lub złożenia wniosku o upadłość. W świetle art. 12 ust. 1 prawa upadłościowego wg stanu na 30.03.2009 r., dłużnik jest obowiązany nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości. Dłużnik, jako osoba prawna, może ten wniosek złożyć łącznie z osobami, które mogą reprezentować spółkę na zewnątrz. Sąd ustalił, iż odwołujący się miał trudności z porozumieniem się z prezesem zarządu, K. W., w szczególności w kwestii braku przelewu kwoty 1.100 tys. zł jako zapłaty za wytworzenie oprogramowania na rzecz Inspekcji Transportu Drogowego. Sytuacja ta skłoniła R. G. do złożenia rezygnacji nie tylko z funkcji członka zarządu, ale również z dalszej współpracy ze spółką (...). Okoliczności te, zdaniem Sądu, stanowią przesłanki wyłączające odpowiedzialność R. G. za zaległości składkowe powstałe w styczniu i lutym 2009 r., kiedy pełnił on funkcję członka zarządu. Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznał za zasadną zmianę zaskarżonej decyzji na podstawie (...) par. 2 kpc. Jednocześnie, Sąd zasądził od ZUS II Oddział w W. na podstawie art. 98 par. 1 i 3 kpc w zw. z par. 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kosztów ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.